

Доц. д-р Сузана Борнарова
Универзитет „Св. Кирил и Методиј,, Скопје
Филозофски Факултет
Институт за социјална работа и социјална политика

ЈАВНА ПРЕЗЕНАЦИЈА НА ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ПРОЦЕНКА НА ПОТЕНЦИЈАЛОТ ЗА ДОБРО УПРАВУВАЊЕ ВО ОБЛАСТА НА СОЦИЈАЛНАТА ЗАШТИТА, 28 ОКТОМВРИ, 2008 ГОДИНА, СКОПЈЕ

Со поддршка на Фондацијата Институт отворено општество Македонија, во текот на 2006-2008 година се реализира меѓупрограмската иницијатива, „Проценка на потенцијалот за добро управување на Македонија”. Општата **цел** на оваа нова меѓупрограмска иницијатива на ФИОМ е да се промовира концептот на јавен интерес во Македонија, со интензивирање на мониторингот и со охрабрување на примената на принципите на добро владеење од страна на државните институции, согласно процесот на пристапување кон ЕУ. Во рамките на овој поширок проект, во текот на 2007 година беше извршена анализа на потенцијалот за добро управување во осум области: образование, здравство, локална самоуправа, реформа на судството, човекови права, економија, социјала и мониторинг на распределба и трошење на државните пари.

По тој повод, на 28 октомври, 2008 година, во Скопје беше одржана јавна презентација на **Извештајот од спроведеното истражување во областа на социјалната заштита**, чии автори се: Софија Спасовска, Сузана Велковска, доц. д-р Сузана Бор-

нарова, Елизабета Куновска и Пенка Николовска. Целта на настанот беше презентирање на наодите и препораките од спроведената анализа, со акцент на остварувањето на правото на социјалната парична помош (СПП) и дискусија со засегнатите страни. Учесници на настанот беа претставници од релевантните министерства (за труд и социјална политика, за економија), центрите за социјална работа од Македонија, Комисијата за труд и социјална политика при Собранието на Република Македонија, Заводот за социјални дејности и повеќе странски и домашни невладини организации и фондации.

Анализата беше спроведена во текот на 2007 година, на три нивоа: Министерство за труд и социјална политика, центрите за социјална работа и корисниците на СПП. Анализата резултираше со заклучоци и препораки за следниве принципи за добро управување: ефективност, ефикасност и економичност, транспарентност/планирање, зајакнување и партиципација. За потребите на оваа анализа се користеше комбинирана квалитативно - квантитативна методологија која овозможи изведување заклучо-

ци од квантитативното истражување спроведено со репрезентативен примерок на испитаници - корисници на СПП, но, исто така, и од квалитативната анализа на состојбите во доменот на доброто управување во селектираните институции на централно и на локално ниво.

Во текот на презентацијата, проследена со конструктивна дискусија, беа истакнати повеќе суштински заклучоци. Имајќи го предвид големиот број корисници на СПП и вкупната сума што се издвојува за СПП од една страна, како и сумата која поединечно ја добиваат корисниците, а која е ниска и не ги задоволува дури ни основните потреби за живеење, од друга страна, се наметнува потребата од изнаоѓање соодветни решенија со кои ќе се намали зависноста од СПП, која поддржува пасивност и наместо досегашниот приод, во креирањето на политиките да се стимулираат проактивни решенија. Особено загрижуваат податоците за високиот број на работноспособни лица кои го остваруваат ова право во подолг временски период. Истовремено, заради големиот број корисници, сложените административни процедури за остварување на ова право и отсуството на нормативи и стандарди за работа, стручните служби во центрите за социјална работа не се во можност во целост да се посветат на обезбедување други стручни интервенции.

Исто така, беше нагласено и дека не постои координиран стратешки приод помеѓу областа на вработувањето и социјалната заштита, што резултира со отсуство на програми за вработување насочени кон корисниците на СПП (ниту се дава приоритет на корисниците на СПП во постојните програми за вработување) и намалување на сиромаштијата кај оваа категорија на граѓани (на пр. во Националната стратегија за вработување, во делот на активните мерки корисниците на СПП не се земени предвид како посебна група). Соодветно на некоординираноста во областа на вработувањето и социјалната заштита, следи и слаба имплементација на предвидените мерки за вработување, при што е присутна неадаптибилноста на работниците и работодавачите.

Најзагрозените лица и семејства/ домаќинства не се соодветно таргетирани. Најголемиот број од корисниците на СПП се задржуваат многу долго време во системот, без стимулација за преземање активност и надминување на состојбата на невработеност, а се обезбедуваат само пасивни мерки на заштита. Системот на социјална заштита е патерналистички, креира зависност и наместо врз индивидуално идентификување на потребите и обезбедување на неопходниот пакет на услуги, се базира врз права.

На крајот беше констатирано дека проценката на доброто управување на сите нивоа на кои се креираат и имплементираат политиките на социјална заштита, е од особена важност. Анализата на политиките во оваа област даде можност за идентификување на слабите точки и понатаму, креирање соодветен одговор, со цел да се унапреди системот на социјална заштита во Македонија.

на сите нивоа на кои се креираат и имплементираат политиките на социјална заштита, е од особена важност. Анализата на политиките во оваа област даде можност за идентификување на слабите точки и понатаму, креирање соодветен одговор, со цел да се унапреди системот на социјална заштита во Македонија.